Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2620

4.10.2024

# KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/2620,

## 30. juuli 2024,

## millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses nõuetega, mille kohaselt tuleb lugeda kasvuhoonegaasid tootes püsivalt keemiliselt seotuks

**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, ([1]) eriti selle artikli 12 lõike 3b teist lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Direktiivi 2003/87/EÜ muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/959, ([2]) et viia see kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119, ([3]) milles on seatud eesmärk vähendada 2030. aastaks netoheidet 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55 %.

(2) Tuleks kehtestada vajalikud kriteeriumid ja nõuded, mille alusel saab kasvuhoonegaase lugeda tootes püsivalt keemiliselt seotuks.

(3) Praeguseid püsiva säilitamisega seotud kogumise ja kasutamise protsesse kasutatakse ainult $CO_2$ heite puhul, sest muude kasvuhoonegaaside, nagu $CH_4$ või $N_2O$ puhul ei ole heite vähendamiseks püsivat säilitamist vaja. Kuna kasutusprotsessi keemiliste reaktsioonide tulemusena võib $CO_2$ molekul keemiliselt muunduda, tuleks arvesse võtta ka keemiliselt seotud süsinikuaatomeid.

(4) On vaja tagada, et $CO_2$ heide, mis on tootes püsivalt keemiliselt seotud, tooks samasugust kliimaalast kasu nagu geoloogiline säilitamine, võttes samal ajal arvesse nende lähenemisviiside erinevat olemust. Seepärast peaks see $CO_2$ jääma tootesse püsivalt keemiliselt seotuks vähemalt mitmeks sajandiks või veelgi pikemaks ajaks, lähtudes keemilisest sidemest ja tavapärasest kasutusest ning asjaomase toote tõenäolisest käitlusest tema olelusringi lõpus.

(5) Kogutud $CO_2$-st valmistatud eri toodetel on tavapärane kasutus ja olelusringi lõpp erinevad, mistõttu on erinev ka tõenäosus, et tootes säilitatud süsinik vabaneb. Vabanemine võib toimuda põlemisel, kas toote kasutamise lahutamatu osana, nagu sünteetiliste kütuste puhul, või kui toode kõrvaldatakse, näiteks jäätmete põletamisega. Tagamaks, et tootes säilitatav süsinik jääb püsivalt keemiliselt seotuks ega satu atmosfääri vähemalt mitme sajandi jooksul, peaks $CO_2$ olema seotud toodetes, mis on pika elueaga mis tahes tavapärase kasutuse korral ja mille puhul olelusringi lõpus toimuva mis tahes tavapärase tegevuse korral kasutatakse toote kõrvaldamiseks muud viisi kui põletamine, mille tulemusena vabaneks säilitatud süsinik atmosfääri.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELT L 130, 16.5.2023, lk 134).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

(6) Mineraalsete karbonaatide, näiteks kaltsiumkarbonaadi või magneesiumkarbonaadi keemilised omadused tagavad tugevad keemilised sidemed, mis juhul, kui puudub kokkupuude kõrge temperatuuri või tugevate hapetega, võimaldavad lugeda süsinikku püsivalt keemiliselt seotuks. Seega säilitataks mineraalse karboniseerimisega süsinik erakordselt pikaks ajaks karbonaatkivimites, kust see tavapärastes tingimustes atmosfääri ei vabaneks ([4]).

(7) Jäätmepõletusseadmetes valitsevad tingimused on piisavad selleks, et algaks dekarboniseerumise reaktsioon. Seetõttu ei tohiks lugeda püsivalt keemiliselt seotuks sellist kogutud süsinikku, mida on kasutatud toodetes, mille puhul moodustab olulise osa olelusringi lõpus toimuvast käitlusest põletamine.

(8) Mineraalsetel karbonaatidel põhinevad tooted, mida kasutatakse ehitustoodetes, nagu täitematerjalid, tsement, betoon, tellised või plaadid, on pika elueaga ja võivad jääda kasutusse aastakümneteks kuni sajanditeks. Jäätmenimistu ([5]) kohaselt kuuluvad sellised tooted oma olelusringi lõpus ehitus- ja lammutusjäätmete kategooriasse. Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse viimase hinnangu ([6]) kohaselt hõlmab ehitus- ja lammutusjäätmete mineraalse osa olelusringi lõpus toimuv käitlus liidus keskmiselt ringlussevõttu (79 %), tagasitäitmist (10 %) ja prügilasse ladestamist (11 %). Seepärast tuleks kogutud $CO_2$, mis suunatakse mineraalsete karbonaatide tootmisse ja mida kasutatakse ehitustoodetes, käsitada tootes püsivalt keemiliselt seotuna.

(9) Loetelu toodetest, mida peetakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõikes 3b sätestatud kriteeriumidele vastavaks, tuleks läbi vaadata ja vajaduse korral ajakohastada, tuginedes asjakohasele tehnoloogia arengule ja innovatsioonile süsiniku püsiva toodetes säilitamise valdkonnas, säilitamise püsivuse tõendamist võimaldavate seire-, aruandlus- ja tõendamistavade täiustumisele ning käesoleva määruse rakendamisel saadud kogemustele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1*

**Reguleerimisese**

Käesolevas määruses sätestatakse nõuded, mille kohaselt tuleb lugeda $CO_2$ tootes püsivalt keemiliselt seotuks.

*Artikkel 2*

**Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „kogumine“ – mis tahes tehnoloogiline protsess või protseduur, mis on vajalik direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvatest tegevustest tuleneva $CO_2$ kogumiseks ja vajaduse korral töötlemiseks või puhastamiseks enne selle kasutamist;

(2) „kasutamine“ – mis tahes tehnoloogiline protsess või tava, milles kasutatakse kogutud $CO_2$ lähteainena toodete valmistamisel;

([4]) IPCC, 2005, Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage, [Metz, B., Davidson, O., de Coninck, H. C., Loos, M. ja Meyer, L. A. (toimetajad)], koostanud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma III töörühm, Cambridge University Press, Cambridge ja New York.

([5]) Komisjoni 18. detsembri 2014. aasta otsus 2014/955/EL, millega muudetakse jäätmenimistut käsitlevat otsust 2000/532/EÜ vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/98/EÜ (ELT L 370, 30.12.2014, lk 44).

([6]) Cristobal Garcia, J., Caro, D., Foster, G., Pristera, G., Gallo, F. ja Tonini, D., „Techno-economic and environmental assessment of construction and demolition waste management in the European Union“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/721895, JRC135470.

(3) „keemiliselt seotud“ – $CO_2$ on keemiliselt muundatud selliselt, et süsiniku aatom on tugevate sidemetega keemiliselt seotud viisil, mis hoiab ära selle mõju globaalsele soojenemisele;

(4) „toode“ – kaup või materjal, kaasa arvatud vaheained ja nende derivaadid, milles keemilise sidumise teel kasutatakse $CO_2$ või $CO_2$-st saadud süsinikuaatomeid;

(5) „ehitustoode“ – kindla kujuga või kujuta füüsiline kaup, mis lastakse turule püsivaks paigaldamiseks ehitisse või selle osasse;

(6) „tavapärane kasutus“ – mis tahes viis, kuidas lõppkasutaja eeldatavasti toodet selle omadustest lähtuvalt tavaliselt kasutab;

(7) „pärast toote olelusringi lõppu toimuv tavapärane tegevus“ – toote valdav käitlemisviis pärast seda, kui lõppkasutaja on selle kasutuselt kõrvaldanud, lähtudes asjakohastest jäätmekäitlustavadest ja kehtivatest õigusaktidest.

*Artikkel 3*

**Nõuded püsivaks kogumiseks ja kasutamiseks toodetes**

1. $CO_2$ loetakse tootes püsivalt keemiliselt seotuks, kui on täidetud kõik järgmised kriteeriumid:

a) see on muudetud tootes keemiliselt seotuks aktiivse ja kontrollitud kasutusprotsessi kaudu, mis võimaldab mõõta ja teha kindlaks kasutusprotsessi käigus tootes seotud $CO_2$ ekvivalentkoguse, jättes välja materjalis enne kasutusprotsessi sisaldunud või pärast kasutusprotsessi atmosfäärist või muudest allikatest looduslikult seotud süsiniku, ning

b) see jääb tootes püsivalt keemiliselt seotuks, see tähendab ei satu toote tavapärase kasutuse korral, sealhulgas pärast toote olelusringi lõppu toimuva tavapärase tegevuse käigus, vähemalt mitme sajandi jooksul atmosfääri. Toodete puhul, millel on mitu tavapärast kasutust ja mitu võimalikku olelusringi lõpu stsenaariumi, tuleb käesoleva lõike kohaldamisel arvesse võtta kõiki selliseid stsenaariume. Tooteid, mis tavapärase kasutuse, sealhulgas pärast toote olelusringi lõppu toimuva tavapärase tegevuse käigus võivad sattuda kõrgel temperatuuril põletamisse, näiteks jäätmete põletamise käigus, ei loeta $CO_2$ püsivalt keemiliselt siduvaks.

2. Tooted, mida loetakse lõike 1 nõuetele vastavaks, on loetletud lisas.

*Artikkel 4*

**Läbivaatamise protsess**

1. Komisjon vaatab lisas esitatud toodete loetelu läbi, tuginedes asjakohasele tehnoloogia arengule ja innovatsioonile süsiniku püsiva toodetes säilitamise valdkonnas, seire-, aruandlus- ja tõendamistavade täiustumisele ning käesoleva määruse rakendamisel saadud kogemustele, ning ajakohastab vajaduse korral lisa.

2. Lõike 1 kohaldamisel võtab komisjon arvesse pädevate asutuste esitatud taotlusi ajakohastada lisas esitatud toodete loetelu, kui need taotlused on nõuetekohaselt põhjendatud tõenditega artikli 3 lõike 1 nõuetele vastavuse kohta.

3. Lisas esitatud toodete loetelu läbivaatamise tulemused ja asjakohased dokumendid avalikustatakse.

*Artikkel 5*

**Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. juuli 2024

*Komisjoni nimel*
*president*
Ursula VON DER LEYEN

*LISA*

**TOOTED, MIDA LOETAKSE $CO_2$ PÜSIVALT KEEMILISELT SIDUVAKS**

Mineraalsed karbonaadid, mida kasutatakse järgmistes ehitustoodetes:

a) karboniseeritud täitematerjalid, mida kasutatakse sidumata või seotuna mineraalsetes ehitustoodetes;

b) tsemendi karboniseeritud koostisosad, lubi ja muud hüdraulilised sideained, mida kasutatakse ehitustoodetes;

c) karboniseeritud betoon, sealhulgas valmisplokid, sillutuskivid ja poorbbetoon;

d) karboniseeritud tellised, plaadid ja muud müürikivid.